

Utvärdering av RAS 2023 – Hälsa

Höftledsdysplasi, HD

Mål

Att en så stor del som möjligt av den svenska populationen HD-röntgas.

Vi behöver öka antalet HD-röntgade hundar till minst 50 % av antalet årligen registrerade hundar.

Möjligheten att göra en korrekt riskbedömning beträffande HD ökar avsevärt med antalet röntgade släktingar. Det är därför viktigt att inte bara avelsdjuren röntgas.

Höftledsdysplasi innebär att leddskålen är för grund, varför höftledskulan får ett otillräckligt stöd och leden blir ostadig. Instabiliteten i höftleden vid dysplasi leder till broskförslitning och benpålagringar. Lårbenshuvudet blir också mer eller mindre deformerat, dels beroende på graden av dysplasi, dels på hundens kroppsvikt. Graden HD i relation till de kliniska symptomen står inte alltid i relation, d v s den enskilda hundens fysiska besvär är inte alltid mer påtagliga på grund av att den har en gravare HD.

HD-röntgade hundar födda 2013 - 2022

Födelseår	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal födda	81	61	69	55	78	59	100	90	144	88
Totalt ant. undersökta (%)	37 (45,7)	28 (45,9)	40 (57,9)	24 (43,6)	32 (41)	28 (47,5)	33 (33)	39 (43,3)	48 (33,3)	4
Snittålder för undersökning (mnd.)	32	27	27	21	22	18	21	20	15	15

Källa: SKK:s Avelsdata

Födelseår	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
HD grad A	17	14	17	4	17	11	14	11	21	2
HD grad B	9	4	13	10	10	9	11	13	18	1
HD grad C	6	6	8	10	3	8	6	13	8	1
HD grad D	5	4	1		2		2	2	1	
HD grad E			1							

Källa: SKK:s Avelsdata

Kommentar: Svenska Isländsk Fårhundklubben uppmuntrar till att fortsätta HD-röntga för att följa utvecklingen i rasen och för att få den statistiskt säkerställt. Uppmuntran gäller inte bara djur som är tänkt gå i avel utan hundar från olika familjegrupper. För många uppfödare är känd HD-status en viktig del i valet av avelsdjur. Med denna bakgrund borde målet på minst 50% av antalet registreringar per år vara möjligt att nå.

Katarakt

Mål

Att en så stor del som möjligt av den svenska populationen ögonlyses.

Vi behöver öka andel ögonlysta hundar så att vi får ett gott underlag för att utreda eventuell arvsång av katarakt inom rasen om det skulle aktualiseras.

Katarakt eller grå starr är en grumling i ögats lins. Vissa kataraktformer har ett typiskt utseende och en karakteristisk debutålder och förekommer familjärt i vissa raser. Katarakt kan uppträda hos valpar, hos vuxna relativt unga hundar samt hos äldre (gamla) hundar. Katarakt kan i svårare fall leda till blindhet. Katarakt hos äldre hundar är "naturlig" på grund av linsens åldrande. Skulle den uppträda hos yngre hundar kan den vara sjuklig och ärftligt betingad.

Ögonresultat födda 2013 - 2022

Födelseår	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal födda	81	61	69	55	78	59	100	90	144	88
Antal undersökta (%)	32 (39,5)	23 (37,7)	28 (40,6)	21 (38,2)	28 (35,9)	28 (47,5)	20 (20)	32 (35,6)	36 (25)	3

Källa: SKK:s Avelsdata

Ögonlysta födda 2013-2022

Födelseår	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019	2020	2021	2022
Ua	30	20	27	19	27	24	19	32	34	3
Kongenital katarakt									1	
Katarakt, partiell främre	1								1	
Katarakt, partiell bakre				1	1	3			1	
Katarakt, partiell BPK				1		1				
Katarakt, partiell nukleus						1				
Övriga ögonsjukdomar	1	3	1				1			

Källa: SKK:s Avelsdata

*En hund, född 2018 resulterar i två diagnoser.

Kommentar: Det är viktigt att fortsätta ögonlysta hundar ur många olika familjer och inte bara hundar som ska användas i avel. Bakgrunden är att Svenska Isländsk Fårhundklubben rekommenderar ögonlysningen är att följa utvecklingen i rasen och få situationen statistiskt säkerställt.

Kryptorkism

Mål

Vi behöver mer information om kryptorkism i rasen.

Informera mer om kryptorkism i rasen.

Defekter i testiklarnas nedvandring till pungen leder till att den ena eller båda testiklarna är belägna i ljumsken eller i bukhålan.

Den normala frekvensen för kryptorkism hos hund ligger mellan 1 och 10 %. Arvsgången är recessiv (att båda föräldrarna måste bära på anlaget för att det ska ge kliniska symptom) och könsbunden (i och med att tikarna inte visar någon defekt). Det är dock så att fler än en enkel gen är involverad. Arvbarheten (heritabiliteten) är 0,5 - 0,8 (50 % - 80 %). Arvbarheten är ett mått på specifik egenskap som anses komma från arv.

Andelen kryptorkism, 10 års intervall

År	Reg. totalt (imp.)	Hanar totalt (imp.)	Tikar totalt (imp.)	Antal kullar totalt	Antal redov kull (%)	Antal redov hanar	Antal redov tikar	Antal kryptorkida (%)*
1985-1994	471	242	229	114	56 (49,1)	132	99	22 (16,7)

1995-2004	806 (2)	417 (1)	389 (1)	191	77 (40,3)	183	142	22 (12,0)
2005-2014	937 (50)	476 (16)	461 (34)	182	46 (25,8)	91	96	7 (7,7)
2015-2023	842 (52)	410 (21)	432 (31)	175	40 (22,9)	86	9	6 (6,98)

Senast uppdaterat 2023-12-31

(Antalet importer redovisas från 2004)

* Antal kryptorkida i (%) är beräknat på antalet redovisade hanar.

Redovisningen av kryptorkism bygger på information från uppfödarna. För att redovisningen ska vara så korrekt som möjligt är det viktigt att uppfödare redovisar alla och hela kull.

NB! Senaste intervallet i tabellen är en 9-årsperiod.

Kommentar: Mer information från uppfödarna är välkommet. Avelskommittén behöver med jämna mellanrum påminna uppfödarna om att lämna information (t.ex. återkommande påminnelse i tidningen)